

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

11 päivänä maaliskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla – Puitepäätös 2002/584/YOS – Eurooppalainen pidätysmääräys – 5 artiklan 3 alakohta – Luovuttaminen sillä edellytyksellä, että asianomainen henkilö palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide – Palauttamisen ajankohta – Puitepäätös 2008/909/YOS – 3 artiklan 3 kohta – Soveltamisala – 8 artikla – Pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätyn rangaistuksen mukauttaminen – 25 artikla – Rangaistuksen täytäntöönpano puitepäätöksen 2002/584 /YOS 5 artiklan 3 alakohdan yhteydessä

Asiassa C-314/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 1.5.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.5.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

SF,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras, presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa neljännen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit D. Šváby, K. Jürimäe ja N. Piçarra (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Pikamäe,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.3.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- SF, edustajinaan T. E. Korff ja T. O. M. Dieben, advocaten,
- Openbaar Ministerie, asiamiehinään K. van der Schaft, L. Lunshof ja N. Bakkenes,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman, C. S. Schillemans ja A. M. de Ree,
- Irlanti, asiamiehinään G. Hodge ja A. Joyce, avustajanaan L. Dempsey, BL,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan S. Faraci, avvocato dello Stato,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Itävallan hallitus, asiamiehenään J. Schmoll,
- Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Brandon, avustajanaan D. Blundell, barrister,
- Euroopan komissio, asiamiehinään R. Troosters ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.5.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1) 1 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan 3 alakohdan sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS (EUVL 2008, L 327, s. 27) 3 artiklan 3 ja 4 kohdan, 8 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan tulkintaa, sellaisina kuin nämä puitepäätökset ovat muutettuina 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä vastaavasti puitepäätös 2002/584 ja puitepäätös 2008/909).
- 2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyssä, joka koskee Judge of the Canterbury Crown Courtin (Canterburyn Crown Courtissa toimiva tuomari, Yhdistynyt kuningaskunta) antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa Alankomaissa syytetoimenpiteiden kohdistamiseksi Alankomaiden kansalaista SF:ää vastaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Puitepäätös 2002/584

- 3 Puitepäätöksen 2002/584 viidennessä ja kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteesen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.
 - (6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.”

4 Kyseisen puitepäätöksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.”

5 Mainitun puitepäätöksen 3, 4 ja 4 a artiklassa esitetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat ja harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.

6 Saman puitepäätöksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Erityistapauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takuut”, säädetään seuraavaa:

”Sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, voidaan asettaa täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä jokin seuraavista ehdoista:

– –

3) jos henkilö, josta eurooppalainen pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten, on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa se, että henkilö, kun häntä on kuultu, palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.”

Puitepäätös 2008/909

7 Puitepäätöksen 2008/909 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

- a) ’tuomiolla’ tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jolla luonnolliselle henkilölle määrätään rangaistus;
- b) ’rangaistuksella’ rikosoikeudenkäynnin perusteella rikoksen johdosta määrättyksi tai määräämättömäksi ajaksi määrättyä vapausrangaistusta tai muuta toimenpidettä, joka käsittää vapauden menetyksen;
- c) ’tuomion antaneella valtiolla’ jäsenvaltiota, jossa tuomio on annettu;
- d) ’täytäntöönpanovaltiolla’ jäsenvaltiota, johon tuomio lähetetään sen tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten.”

8 Kyseisen puitepäätöksen 3 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Tämän puitepäätöksen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava rangaistus täytäntöön.

2. Tätä puitepäätöstä sovelletaan, jos tuomittu on tuomion antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa.

3. Tätä puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan tässä puitepäätöksessä tarkoitettuun tuomioiden tunnustamiseen ja rangaistusten täytäntöönpanoon. Se seikka, että rangaistuksen lisäksi on määrätty sakko ja/tai tehty päätös menetetyksi tuomitsemisesta ja tätä ei ole vielä suoritettu, peritty tai pantu täytäntöön, ei ole este tuomion lähettämiseksi. Tällaisten sakkojen ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa perustuu jäsenvaltioiden välillä sovellettaviin säädöksiin, erityisesti vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin 24 päivänä helmikuuta 2005 tehtyyn neuvoston puitepäätökseen 2005/214/YOS [(EUVL 2005, L 76, s. 16)] ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin 6 päivänä lokakuuta 2006 tehtyyn neuvoston puitepäätökseen 2006/783/YOS [(EUVL 2006, L 328, s. 59)].

4. Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia peruseriaatteita.”

9 Puitepäätöksen 2008/909 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Tuomion tunnustaminen ja rangaistuksen täytäntöönpano”, säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tunnustettava 4 artiklan mukaisesti ja 5 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen lähetetty tuomio ja toteutettava viipymättä kaikki tarvittavat toimenpiteet rangaistuksen täytäntöönpanemiseksi, jollei se päätä vedota johonkin 9 artiklassa säädettyyn perusteeseen kieltäytyä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

2. Jos rangaistuksen kesto ei ole täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen, täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi päättää mukauttaa rangaistusta ainoastaan, jos se ylittää samankaltaisista rikoksista asianomaisen valtion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn enimmäisrangaistuksen. Mukautettu rangaistus ei saa olla lyhyempi kuin samankaltaisista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetty enimmäisrangaistus.

– –

4. Mukautettu rangaistus ei saa olla luonteeltaan tai kestoaltaan ankarampi kuin tuomion antaneen valtion määräämä rangaistus.”

10 Tämän puitepäätöksen 25 artiklassa, jonka otsikko on ”Rangaistusten täytäntöönpano eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisen johdosta”, säädetään seuraavaa:

”Tämän puitepäätöksen säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin, sikäli kuin ne ovat puitepäätöksen 2002/584/YOS säännösten mukaisia, rangaistusten täytäntöönpanoon tapauksissa, joissa jäsenvaltio sitoutuu panemaan rangaistuksen täytäntöön mainitun puitepäätöksen 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti tai tapauksissa, joissa se on mainitun puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla asettanut ehdon, että henkilö on rankaisemattomuuden välttämiseksi palautettava asianomaiseen jäsenvaltioon suorittamaan rangaistus, sanotun kuitenkin rajoittamatta puitepäätöksen 2002/584/YOS soveltamista.”

Alankomaiden lainsäädäntö

- 11 Luovuttamisesta annetun lain (Overleveringswet) (Stb. 2004, nro 195; jäljempänä OLW), jolla pantiin täytäntöön puitepäätos 2002/584, 6 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Alankomaiden kansalaisen luovuttaminen voidaan sallia sillä edellytyksellä, että tätä vaaditaan häntä vastaan vireillä olevaa rikostutkintaa varten ja että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käsityksen mukaan on varmaa, että jos hänet tuomitaan ehdottomaan vapausrangaistukseen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa teoista, joiden perusteella luovuttaminen voidaan hyväksyä, hän voi suorittaa tämän rangaistuksen Alankomaissa.”

- 12 Kyseisen lain 28 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos rechtbank [alioikeus] toteaa, että – – luovuttamista ei voida sallia – –, sen on päätöksessään kieltäydyttävä luovuttamisesta.”

- 13 Vapausrangaistusten ja ehdollisten rangaistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta annetun lain (Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties) (Stb. 2012, nro 333; jäljempänä WETS), jolla pantiin täytäntöön puitepäätos 2008/909, 2:2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ministeri on toimivaltainen tunnustamaan tuomion antaneen jäsenvaltion lähettämän tuomioistuimen ratkaisun sen täytäntöön panemiseksi Alankomaissa.”

- 14 Kyseisen lain 2:11 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Ministeri toimittaa tuomioistuimen ratkaisun ja todistuksen toisen asteen tuomioistuimen yleiselle syyttäjälle, paitsi jos hän katsoo heti, että on perusteita kieltäytyä tuomioistuimen ratkaisun tunnustamisesta.

2. Syyttäjä esittää tuomioistuimen ratkaisun – – välittömästi Gerechtshof Arnhem-Leeuwardenin [Arnhem-Leeuwardenin ylioikeus, Alankomaat] erityisjaostolle – –

3. Gerechtshofin erityisjaosto ratkaisee

– –

c. miten määrätty vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta on mukautettava 4, 5 tai 6 momentin perusteella.

4. Jos määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus on pidempi kuin kyseisestä rikoksesta Alankomaiden oikeuden mukaan määrättävän rangaistuksen enimmäiskesto, vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen kesto lyhennetään tämän enimmäiskeston pituiseksi.

5. Jos tuomittu luovutetaan [OLW:n] 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua palauttamista koskevaa taetta vastaan, 4 momenttia ei sovelleta, mutta silloin on määritettävä, vastaako määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus rangaistusta, joka olisi Alankomaissa määrätty kyseisestä rikoksesta. Rangaistusta mukautetaan tarvittaessa vastaavasti niin, että otetaan huomioon tuomion antaneessa jäsenvaltiossa esitetyt lausunnot rikoksen törkeydestä.

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 15 Judge of the Canterbury Crown Court antoi 3.3.2017 Alankomaiden kansalaisesta SF:stä eurooppalaisen pidätysmääräyksen, jossa vaadittiin SF:ää luovutettavaksi syytetoimenpiteiden kohdistamiseksi tätä vastaan kahdesta salakuljetusrikoksesta yhtäältä 4 heroiinikilogramman ja toisaalta 14 kokaiinikilogramman tuomiseksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.
- 16 Officier van justitie (syyttäväviranomainen, Alankomaat) pyysi 30.3.2017 pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaisesta antamaan puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa ja OLW:n 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun takeen.
- 17 Home Office (jäljempänä Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministeri) vastasi 20.4.2017 päivätyllä kirjeellä seuraavaa:

”_ _

Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuu siihen, että jos SF:lle määrätään vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, hänet palautetaan Alankomaihin vuoden 2003 luovutuslain (Extradition Act 2003) 153C §:n mukaisesti heti, kun se on kohtuudella mahdollista sen jälkeen, kun Yhdistyneessä kuningaskunnassa vireillä oleva rikosoikeudenkäynti ja muut sitä rikosta, jonka johdosta luovuttamista pyydetään, koskevat menettelyt on saatu päätökseen.

Yksityiskohtaiset tiedot SF:lle mahdollisesti määrättävästä rangaistuksesta toimitetaan, kun hänet palautetaan Alankomaihin. Katson, että puitepäätöksen [2002/584] nojalla tapahtuva luovuttaminen ei oikeuta Alankomaita muuttamaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen mahdollisesti määräämän rangaistuksen kesto.”

- 18 Sen jälkeen, kun Yhdistyneen kuningaskunnan sisäasiainministeriä oli pyydetty täsmentämään vuoden 2003 lain 153C §:ssä tarkoitettua ilmaisu ”muut menettelyt”, hän vastasi 19.2.2018 päivätyllä sähköpostiviestillä seuraavaa:

”Voin ilmoittaa, että ilmaisu ’muu menettely’ voi sisältää

- (a) menetetyksi tuomitsemista koskevan toimenpiteen tutkimisen
 - (b) menettelyn sellaisen vankeusrangaistuksen keston määrittämiseksi, joka on suoritettava mahdollisen rahamääräisen rangaistuksen maksamisen laiminlyönnin vuoksi
 - (c) kaikkien mahdollisten oikeussuojakeinojen käyttämisen ja
 - (d) menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen tai rahamääräisen rangaistuksen kaikkien maksuaikojen päättymisen.”
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa aluksi, että SF:n mukaan tämä palauttamista koskeva tae ei täytä sekä puitepäätöksessä 2002/584 että puitepäätöksessä 2008/909 asetettuja edellytyksiä ja että näin ollen rechtbank Amsterdamin olisi kieltäydyttävä luovuttamasta häntä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaiselle viranomaiselle. Kyseinen tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä kyseisen takeen tiettyjen kohtien yhteensopivuutta puitepäätösten 2002/584 ja 2008/909 kanssa.
- 20 Siltä osin kuin kyse on yhtäältä 20.4.2017 päivätyin Yhdistyneen kuningaskunnan sisäasiainministerin kirjeen kohdasta, jonka mukaan ”Yhdistynyt kuningaskunta sitoutuu siihen, että jos SF:lle määrätään vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, hänet palautetaan Alankomaihin heti, kun se on kohtuudella mahdollista sen jälkeen, kun Yhdistyneessä kuningaskunnassa vireillä oleva rikosoikeudenkäynti ja muut sitä rikosta, jonka johdosta luovuttamista

pyydetään, koskevat menettelyt on saatu päätökseen”, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että se nostaa esiin kysymyksen siitä, minä ajankohtana pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on palautettava henkilö, jonka luovuttamista on pyydetty, täytäntöönpanojäsenvaltioon, jotta tämä suoritaisi siellä hänelle määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen.

- 21 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tuo esiin 25.1.2017 annetun tuomion van Vemde (C-582/15, EU:C:2017:37) todetakseen, ettei tällaista palautusvelvollisuutta täytäntöönpanojäsenvaltioon voi olla ennen kuin vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen määräämistä koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.
- 22 Kyseinen tuomioistuin pohtii kuitenkin sitä, voiko syytetoimenpiteitä varten eurooppalaisen pidätysmääräyksen antanut jäsenvaltio jäsenvaltiona, jossa tuomio myöhemmin annetaan, asettaa puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädetyn takeen yhteydessä kyseessä olevan henkilön täytäntöönpanojäsenvaltioon palauttamisen edellytykseksi paitsi sen, että rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen tuomitsemista koskeva ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, myös sen, että konfiskaatiomenettelyn kaltaiset kaikki muut rikokseen, jonka perusteella luovuttamista pyydetään, liittyvät menettelyt on saatu lopullisesti päätökseen.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on mahdollista väittää, että tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamista koskeva tavoite, joka mainitaan sekä puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa että puitepäätöksessä 2008/909, edellyttää kyseessä olevan henkilön palauttamista täytäntöönpanojäsenvaltioon heti, kun vapaudenmenetyksen käsittävästä rangaistuksesta tai turvaamistoimenpiteestä annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, ilman että on odotettava sellaisen muiden menettelyjen päättymistä, jotka koskevat rikosta, jonka perusteella eurooppalainen pidätysmääräys on annettu.
- 24 Tämän tuomioistuimen mukaan on myös mahdollista väittää, että asianomaisen henkilön palauttaminen täytäntöönpanojäsenvaltioon heti, kun vapaudenmenetyksen käsittävästä rangaistuksesta tai turvaamistoimenpiteestä annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, voi horjuttaa SEUT 67 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaista tavoitetta varmistaa korkea turvallisuustaso vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella rikollisuutta torjuvilla toimenpiteillä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, että jos syytetoimenpiteitä varten eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa jäsenvaltiona, jossa tuomio myöhemmin annetaan, pitäisi suorittaa konfiskaatiomenettely kyseessä olevan henkilön poissa ollessa, tämä jäsenvaltio saattaisi kohdata tähän poissaoloon liittyviä käytännön ja näyttöä koskevia ongelmia, jotka voisivat pakottaa sen luopumaan tällaisesta menettelystä.
- 25 Toisaalta 20.4.2017 päivätyistä Yhdistyneen kuningaskunnan sisäasiainministerin kirjeen katkelmasta, jonka mukaan ”[puitepäätöksen 2002/584] nojalla tapahtuva luovuttaminen ei oikeuta Alankomaita muuttamaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimen mahdollisesti määräämän rangaistuksen kesto”, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että se tuo esiin kysymyksen siitä, voiko täytäntöönpanojäsenvaltio luovutettuaan henkilön puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädettyä taetta vastaan mukauttaa puitepäätöksen 2008/909 25 artiklan perusteella määrättyä vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä yli sen, mikä on sallittua puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin lisää tältä osin, että WETS:n antamista edeltäneistä parlamentaarisisista asiakirjoista ilmenee, että Alankomaiden lainsäätäjän mukaan puitepäätöksen 2008/909 25 artiklassa annetaan mahdollisuus pysyttää ennen tämän puitepäätöksen täytäntöönpanoa hyväksytty Alankomaiden kansalaisia koskeva politiikka, jonka mukaan ulkomaiset rangaistukset muunnettiin vastaavista rikoksista Alankomaissa tavanomaisesti määrättäviksi rangaistuksiksi, ja tämä politiikka on nykyisin vahvistettu kyseisen lain 2:11 §:n 5 momentissa. Tavoitteena on saavuttaa

luovutettavan Alankomaiden kansalaisen, joka olisi voitu tuomita myös Alankomaissa, ja Alankomaissa tuomitun Alankomaiden kansalaisen yhdenvertainen kohtelu. Kyseinen tuomioistuin ei ole varma siitä, voidaanko puitepäätöksen 2008/909 25 artiklaa tulkita näin.

27 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko puitepäätöksen [2002/584] 1 artiklan 3 kohtaa ja 5 artiklan 3 alakohtaa ja puitepäätöksen [2008/909] 1 artiklan a ja b alakohtaa, 3 artiklan 3 ja 4 kohtaa ja 25 artiklaa tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on alkuperävaltiona siinä tapauksessa, että täytäntöönpanojäsenvaltio on asettanut sen ehdoksi, että sen oma kansalainen luovutetaan syytteeseen asettamista varten, puitepäätöksen [2002/584] 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitetun takeen siitä, että asianomainen henkilö, kun häntä on kuultu, palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, palautettava asianomainen henkilö – vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä koskevan tuomion tultua lainvoimaiseksi – tosiasiallisesti vasta silloin, kun ’kaikki muut rikokseen, jonka perusteella luovuttamista pyydetään, liittyvät menettelyt’ – esimerkiksi konfiskaatiomenettely – on saatu lopullisesti päätökseen?

2) Onko puitepäätöksen [2008/909] 25 artiklaa tulkittava siten, että kun jäsenvaltio on luovuttanut oman kansalaisensa puitepäätöksen [2002/584] 5 artiklan 3 alakohdassa tarkoitetun takeen saatuaan, se saa täytäntöönpanovaltiona harkita asianomaista henkilöä koskevan tuomion tunnustamisen ja täytäntöönpanon yhteydessä – poiketen siitä, mitä puitepäätöksen [2008/909] 8 artiklan 2 kohdassa säädetään –, onko asianomaiselle henkilölle määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus yhdenmukainen sen rangaistuksen kanssa, joka tälle olisi vastaavasta teosta määrätty täytäntöönpanovaltiossa, ja saako kyseinen jäsenvaltio siten tarvittaessa mukauttaa määrättyä vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta?”

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

28 Alankomaiden hallitus väittää, että ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta.

29 Kyseinen hallitus katsoo yhtäältä, että esitetyillä kysymyksillä ei ole yhteyttä riita-asian kohteeseen. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on pääasiassa arvioitava, onko pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen antama tae puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan mukainen. Kyseisessä säännöksessä ei kuitenkaan aseteta mitään vaatimuksia, jotka koskisivat ajankohtaa, jolloin asianomainen henkilö palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon, taikka pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa hänelle määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa mainitun palauttamisen jälkeen. Mainittujen kysymysten kohde jää siten sen valvonnan ulkopuolelle, joka on suoritettava eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevan menettelyn yhteydessä, ja toisen kysymyksen osalta se kuuluu puitepäätöksen 2008/909 soveltamisalaan.

30 Alankomaiden hallitus katsoo toisaalta, että esitetyt kysymykset ovat luonteeltaan hypoteettisia. Tämän hallituksen mukaan silloin, kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tekee päätöksensä eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan henkilön luovuttamisesta syytetoimia varten, ei ole varmaa, että kyseinen henkilö tuomitaan ja että hänet on siis palautettava täytäntöönpanojäsenvaltioon. Siten ei ole varmaa, onko muilla eurooppalaiseen pidätysmääräykseen johtaneeseen rikokseen liittyvillä menettelyillä taikka vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen mukauttamisella merkitystä.

- 31 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun siis kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (tuomio 25.7.2018, AY (Pidätysmääräys – Todistaja), C-268/17, EU:C:2018:602, 24 kohta ja tuomio 10.12.2018, Wightman ym., C-621/18, EU:C:2018:999, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 32 Tästä syystä olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkittamisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 25.7.2018, AY (Pidätysmääräys – Todistaja), C-268/17, EU:C:2018:602, 25 kohta ja tuomio 24.10.2018, XC ym., C-234/17, EU:C:2018:853, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, jotka ovat tarpeen, jotta tämä voisi antaa hyödyllisen vastauksen esitettyihin kysymyksiin, ja esittänyt syyt, joiden vuoksi se katsoo, että esitetyissä kysymyksissä tarkoitettujen säännösten tulkinta on tarpeen sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseksi. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa, unionin tuomioistuimen vastaukset yhtäältä puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan ja toisaalta puitepäätöksen 2008/909 25 artiklan ulottuvuutta koskeviin kysymyksiin voivat vaikuttaa suoraan siihen, miten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on reagoitava pääasiassa kyseessä olevaan eurooppalaiseen pidätysmääräykseen, joten ei voida katsoa, ettei näillä kysymyksillä ole mitään yhteyttä pääasian kohteeseen. Kuten julkisasiamies on lisäksi todennut ratkaisuehdotuksensa 31 kohdassa, vaikka menettelyn tässä vaiheessa erityisesti syyttömyysolettama huomioon ottaen on mahdotonta tietää, todetaanko SF:n syyllistyneen rikoksiin, joista häntä syytetään, ja sitäkin suuremmalla syyllä arvioida, määrätäkö hänelle vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai muu toimenpide, tällainen hypoteettinen luonne on erottamaton osa rikosoikeudellisen menettelyn tavanomaista kulkua ja erityisesti mitä tahansa puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan nojalla annettua taetta. Näin ollen Alankomaiden hallituksen väite siitä, että esitetyt kysymykset ovat hypoteettisia, koska rikosoikeudellisen menettelyn lopputulos on epävarma, on merkityksetön.
- 34 Edellä esitetystä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavia huomautuksia

- 35 Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on aluksi huomautettava, että unionin oikeus perustuu siihen perustavanlaatuisen lähtökohtaan, jonka mukaan kukin jäsenvaltio jakaa kaikkien muiden jäsenvaltioiden kanssa – ja tunnustaa sen, että nuo muut jäsenvaltiot jakavat sen kanssa – lukuisia yhteisiä arvoja, joihin unioni perustuu, kuten SEU 2 artiklassa täsmennetään. Tämä lähtökohta merkitsee sitä – ja perustelee sen –, että jäsenvaltioiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus siihen, että kyseiset arvot tunnustetaan ja että siis ne täytäntöön panevaa unionin oikeutta noudatetaan

- (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 35 kohta ja tuomio 15.10.2019, Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, 45 kohta).
- 36 Sekä jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteella että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella, joka puolestaan perustuu ensin mainittuun, on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska niiden avulla voidaan luoda ja pitää yllä alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36 kohta ja tuomio 15.10.2019, Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, 46 kohta).
- 37 Tällöin on huomautettava, että puitepäätöksen 2002/584 tavoitteena on, kuten erityisesti ilmenee sen 1 artiklan 1 ja 2 kohdasta, luettuina yhdessä sen viidennen perustelukappaleen kanssa, korvata rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Pariisissa 13.12.1957 allekirjoitettuun eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuva monenvälinen luovuttamisjärjestelmä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytetoimenpiteitä varten (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 39 kohta ja tuomio 13.12.2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Ottamalla käyttöön uusi yksinkertaistettu ja tehokkaampi järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi puitepäätöksellä 2002/584 pyritään tässä asiayhteydessä helpottamaan ja nopeuttamaan oikeudellista yhteistyötä, jotta voitaisiin myötävaikuttaa sellaisen unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä (tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 40 kohta ja tuomio 13.12.2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 39 Puitepäätöksen 2002/584 soveltamisalalla vastavuoroisen tunnustamisen periaate, joka on – kuten muun muassa kyseisen puitepäätöksen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee – rikosasioiden oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, ilmaistaan kyseisen puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa, jossa vahvistetaan sääntö, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pantava eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja saman puitepäätöksen säännösten mukaisesti. Täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat siis lähtökohtaisesti kieltäytyä tällaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vain puitepäätöksessä 2002/584 tyhjentävästi luetelluilla täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteilla. Muutoin eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle voidaan asettaa vain kyseisen puitepäätöksen 5 artiklassa tyhjentävästi säädettyjä ehtoja. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on näin ollen pääsääntö, ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen on katsottava olevan poikkeus, jota on tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Minister for Justice and Equality (tuomioistuinjärjestelmän puutteet), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41 kohta; tuomio 13.12.2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, 28 kohta ja tuomio 15.10.2019, Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, 48 kohta).
- 40 Puitepäätöksessä 2002/584 ilmoitetaan nimenomaisesti eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomat (3 artikla) ja harkinnanvaraiset (4 ja 4 a artikla) kieltäytymisperusteet sekä erityistapauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takeet (5 artikla). Vaikka puitepäätöksen 2002/584 systematiikan taustalla onkin vastavuoroisen tunnustamisen periaate, tämä tunnustaminen ei siis kuitenkaan merkitse ehdotonta velvollisuutta panna annettu pidätysmääräys täytäntöön (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, I. B., C-306/09, EU:C:2010:626, 50 kohta ja tuomio 13.12.2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, 29 ja 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 41 Puitepäätöksessä 2002/584 jätetään jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus päättää erityistilanteissa, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty rangaistus on pantava täytäntöön täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion alueella. Näin on erityisesti sen 4 artiklan 6 alakohdan ja 5 artiklan 3 alakohdan nojalla (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, I. B., C-306/09, EU:C:2010:626, 51 ja 52 kohta ja tuomio 13.12.2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään takeesta, joka pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on annettava erityistapauksissa, erityisesti pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, ja joka koskee syytetoimenpiteitä varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan täytäntöönpanojäsenvaltion kansalaisen tai siellä vakinaisesti asuvan henkilön palauttamista sinne suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.
- 42 Ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava edellä esitettyjen näkökohtien valossa.

Ensimmäinen kysymys

- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä sitä, onko puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohtaa, luettuna yhdessä sen 1 artiklan 3 kohdan sekä puitepäätöksen 2008/909 1 artiklan a alakohdan, 3 artiklan 3 ja 4 kohdan ja 25 artiklan kanssa, tulkittava siten, että kun täytäntöönpanojäsenvaltio asettaa henkilön, joka on tämän valtion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti ja josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimenpiteitä varten, luovuttamisen edellytykseksi sen, että kyseinen henkilö palautetaan kuulemisen jälkeen täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, kyseisen valtion on palautettava asianomainen henkilö paitsi vasta vapaudenmenetyksen käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä koskevan tuomion tultua lainvoimaiseksi myös vasta, kun kaikki muut eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaan rikokseen liittyvän rikosoikeudellisen menettelyn vaiheet on saatu lopullisesti päätökseen.
- 44 On todettava, ettei puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa täsmennetä ajankohtaa, jolloin henkilö, josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys, jonka täytäntöönpanon edellytykseksi on asetettu tässä säännöksessä tarkoitettu tae, on palautettava täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.
- 45 Kyseisen säännöksen sanamuodossa säädetään tältä osin vain, että kyseinen henkilö, joka on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan hänelle pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, kun häntä on kuultu pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa.
- 46 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohtaa on siis tulkittava ottaen huomioon sen asiayhteys ja kyseisen puitepäätöksen tavoitteet.
- 47 Ensinnäkin tältä osin on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 38 kohdassa todetaan – puitepäätöksellä 2002/584 pyritään ottamaan käyttöön uusi yksinkertaistettu ja tehokkaampi järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi. Niinpä tämän puitepäätöksen 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien järjestelyjen tavoitteena on etsityn henkilön kiinni ottamisen ja luovuttamisen mahdollistaminen, jotta – ottaen huomioon mainitun puitepäätöksen tavoite – tehty rikos ei jää rankaisematta ja jotta kyseinen henkilö voidaan asettaa syytteeseen tai jotta hän voi suorittaa hänelle tuomitun vapausrangaistuksen (tuomio 6.12.2018, IK (Oheisseuraamuksen täytäntöönpano), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39 kohta).

- 48 Unionin lainsäätävä on puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa kuitenkin tunnustanut sen erityisen merkityksen, joka on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalaisen tai siellä vakinaisesti asuvan henkilön sosiaalisen kuntoutuksen helpottamismahdollisuudella, kun hänen on mahdollista suorittaa kyseisen valtion alueella vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, joka hänelle määrätään eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuvan luovuttamisen jälkeen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2009, Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, 62 kohta ja tuomio 21.10.2010, I. B., C-306/09, EU:C:2010:626, 52 kohta).
- 49 Toiseksi on otettava huomioon puitepäätöksen 2008/909 säännökset; sen 25 artiklassa säädetään, että näitä säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin tuomioiden täytäntöönpanoon, sikäli kuin ne ovat puitepäätöksen 2002/584 säännösten mukaisia, tapauksissa, joissa jäsenvaltio asettaa viimeksi mainitun puitepäätöksen 5 artiklan 3 alakohdan nojalla eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ehdoksi, että kyseinen henkilö palautetaan asianomaiseen jäsenvaltioon suorittamaan hänelle pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.
- 50 Puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 1 kohdasta ilmenee tältä osin, että sen tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tuomitun sosiaalisen kuntoutuksen helpottamiseksi tunnustettava tuomio ja pantava jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä rangaistus täytäntöön.
- 51 Siten unionin lainsäätäjän säätämällä puitepäätöksen 2002/584 ja puitepäätöksen 2008/909 välisellä suhteella on tarkoitus myötävaikuttaa kyseessä olevan henkilön sosiaalisen kuntoutuksen helpottamisen tavoitteen saavuttamiseen. Lisäksi tällainen kuntoutus on paitsi tuomitun henkilön edun mukaista myös yleisesti Euroopan unionin edun mukaista (ks. vastaavasti tuomio 23.11.2010, Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, 50 kohta ja tuomio 17.4.2018, B ja Vomero, C-316/16 ja C-424/16, EU:C:2018:256, 75 kohta).
- 52 On todettava, että puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan kyseistä puitepäätöstä sovelletaan ainoastaan siinä tarkoitettuun tuomioiden tunnustamiseen ja rangaistusten täytäntöönpanoon (tuomio 25.1.2017, van Vemde, C-582/15, EU:C:2017:37, 23 kohta). Puitepäätöksen 2008/909 1 artiklan a alakohdassa määritellään ”tuomiolla” tarkoitettavan tuomion antaneen valtion tuomioistuimen antamaa lainvoimaista päätöstä tai määräystä, jolla luonnolliselle henkilölle määrätään rangaistus. Se, että kyseisessä säännöksessä viitataan kyseessä olevan tuomion ”lainvoimaisuuteen”, korostaa sen seikan, ettei kyseiseen tuomioon voida hakea muutosta, erityistä merkitystä, ja siinä suljetaan pois valituksen kohteena olevat ratkaisut (ks. vastaavasti tuomio 25.1.2017, van Vemde, C-582/15, EU:C:2017:37, 23, 24 ja 27 kohta).
- 53 Tästä seuraa, että kun täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan nojalla asettanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle ehdoksi sen, että sen kohteena oleva henkilö, joka on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, palautetaan sinne suorittamaan hänelle pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, viimeksi mainittu voi suorittaa palautuksen vasta, kun rangaistuksesta annettu ratkaisu on tullut tämän tuomion edellä olevassa kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla lainvoimaiseksi.
- 54 Sekä kyseisen puitepäätöksen 5 artiklan 3 alakohdassa että puitepäätöksen 2008/909 25 artiklan nojalla sovellettavissa puitepäätöksen 2008/909 säännöksissä asetettu sosiaalisen kuntoutuksen helpottamisen tavoite edellyttää, että kun puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty tae pannaan täytäntöön, kyseessä oleva henkilö palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon mahdollisimman pian sen jälkeen, kun rangaistuksesta annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi.

- 55 Tätä tulkintaa tukee puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 3 kohdan toinen virke, jonka mukaan se seikka, että rangaistuksen lisäksi on määrätty sakko tai tehty päätös menetetyksi tuomitsemisesta ja tätä ei ole vielä suoritettu, peritty tai pantu täytäntöön, ei ole este pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion tuomion lähettämiseksi täytäntöönpanojäsenvaltioon kyseisen puitepäätöksen 1 artiklan c ja d alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- 56 Jos kuitenkin kävisi ilmi, että sellaisen henkilön läsnäoloa, jolle on määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, vaaditaan – vaikka tuomioon, jolla tämä rangaistus tai toimenpide on määrätty, ei voida enää hakea muutosta tuomioistuimessa – kyseisessä jäsenvaltiossa sellaisten muiden menettelyvaiheiden vuoksi, jotka kuuluvat eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaa rikosta koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, kuten rangaistuksen tai korvaavan toimenpiteen määräämiseksi, puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan tavoitetta helpottaa tuomitun henkilön sosiaalista kuntoutusta on punnittava suhteessa sekä rikosoikeudellisten menettelyjen tehokkuuteen, jotta taataan kattava ja tehokas seuraamusten määrääminen eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevasta rikoksesta, että kyseessä olevan henkilön puolustautumisoikeuksiin nähden.
- 57 Lisäksi on muistutettava, kuten puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdasta ja puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 4 kohdasta ilmenee, että näiden puitepäätöksen vaikutuksena ei voi olla unionin oikeusjärjestyksessä taattujen perusoikeuksien ja perustavanlaatuisien oikeusperiaatteiden noudattamista koskevan velvollisuuden muuttaminen.
- 58 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti unionin johdetun oikeuden sääntöjä on tulkittava ja sovellettava kunnioittaen perusoikeuksia, joihin kuuluu se, että kunnioitetaan puolustautumisoikeuksia, jotka perustuvat oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaan oikeuteen, josta määrätään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 ja 48 kohdassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa (tuomio 10.8.2017, Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 60 kohta).
- 59 Näin ollen pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on tämän tuomion 56 kohdassa mainitun punninnan yhteydessä arvioitava, tekevätkö konkreettiset syyt, jotka liittyvät asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen tai hyvään lainkäyttöön, kyseisen henkilön läsnäolon välttämättömäksi pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun rangaistuksesta annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, ja siihen saakka, kunnes muut menettelyvaiheet, jotka liittyvät eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaa rikosta koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, on saatettu lopullisesti päätökseen.
- 60 Pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaisen ei sitä vastoin voi puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädetyn takeen, kun sitä tulkitaan tuomitun sosiaalista kuntoutusta koskevan tavoitteen valossa, yhteydessä järjestelmällisesti ja automaattisesti lykätä asianomaisen henkilön palauttamista täytäntöönpanojäsenvaltioon silloin, kun muut menettelyvaiheet, jotka liittyvät eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaa rikosta koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, on saatettu lopullisesti päätökseen.
- 61 Tässä asiayhteydessä pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on sille kuuluvaa punnintaa suorittaessaan otettava huomioon mahdollisuus soveltaa rikosoikeuden alalla unionin oikeuden nojalla olemassa olevia yhteistyön ja keskinäisen avunannon mekanismeja (ks. analogisesti tuomio 6.9.2016, Petruhhin, C-182/15, EU:2016:630, 47 kohta). Tältä osin on todettava erityisesti, että kuten puitepäätöksen 2008/909 3 artiklan 3 kohdan kolmannelta virkkeestä ilmenee, taloudellisia seuraamuksia ja menetetyksi tuomitsemista koskevat päätökset tunnustetaan ja pannaan täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa erityisesti puitepäätöksen 2005/214 ja puitepäätöksen 2006/783 mukaisesti. Lisäksi rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä 3.4.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/41/EU (EUVL 2014, L 130, s. 1), jonka tavoitteena on

helpottaa ja nopeuttaa jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä luottamuksen ja vastavuoroisen tunnustamisen periaatteiden perusteella (tuomio 24.10.2019, Gavanozov, C-324/17, EU:C:2019:892, 35 kohta), 24 artiklassa säädetään eurooppalaisen tutkintamääräyksen antamisesta epäillyn tai syytetyn henkilön kuulemista varten videokokouksen avulla tai muulla audiovisuaalisesti välitettävällä tavalla, jolloin määräyksen antaneet ja sen täytäntöönpaneavat viranomaiset vahvistavat tämän kuulemisen käytännön järjestelyt yhteisellä sopimuksella.

- 62 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohtaa, luettuna yhdessä sen 1 artiklan 3 kohdan sekä puitepäätöksen 2008/909 1 artiklan a alakohdan, 3 artiklan 3 ja 4 kohdan ja 25 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että kun täytäntöönpanojäsenvaltio asettaa sellaisen henkilön, joka on tämän valtion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti ja josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimenpiteitä varten, luovuttamisen edellytykseksi sen, että kyseinen henkilö palautetaan kuulemisen jälkeen täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, kyseisen jäsenvaltion on palautettava asianomainen henkilö heti, kun rangaistuksesta annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, elleivät konkreettiset syyt, jotka liittyvät asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen tai hyvään lainkäyttöön, tee kyseisen henkilön läsnäoloa välttämättömäksi pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa siihen saakka, kunnes muut menettelyvaiheet, jotka liittyvät eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaa rikosta koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, on saatettu lopullisesti päätökseen.

Toinen kysymys

- 63 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko puitepäätöksen 2008/909 25 artiklaa tulkittava siten, että kun syytetoimenpiteitä varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle on asetettu puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty ehto, täytäntöönpanojäsenvaltio voi puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 2 kohdasta poiketen – kun kyse on pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanosta – mukauttaa kyseessä olevalle henkilölle määrätyn rangaistuksen pituutta, jotta se vastaisi rangaistusta, joka olisi täytäntöönpanojäsenvaltiossa määrätty kyseessä olevasta rikoksesta.
- 64 Tässä yhteydessä on muistutettava, että puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanojäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi mukauttaa tuomion antaneen jäsenvaltion määräämää rangaistusta, jos sen kesto ei ole täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukainen. Kyseinen viranomainen voi kuitenkin päättää mukauttaa rangaistusta ainoastaan, jos se ylittää samankaltaisista rikoksista asianomaisen valtion kansallisessa lainsäädännössä säädetyn enimmäisrangaistuksen, eikä mukautettu rangaistus saa olla lyhyempi kuin samankaltaisista rikoksista täytäntöönpanovaltion lainsäädännössä säädetty enimmäisrangaistus. Tässä yhteydessä puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 4 kohdassa täsmennetään, että mukautettu rangaistus ei saa olla varsinkaan kestoaltaan ankarampi kuin tuomion antaneen valtion määräämä rangaistus.
- 65 Puitepäätöksen 8 artiklassa asetetaan siten täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tuomion antaneessa jäsenvaltiossa määrätyn rangaistuksen mukauttamista koskevat ankarat edellytykset, jotka ovat myös ainoat poikkeukset kyseisen viranomaisen kyseisen puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohtaan perustuvasta lähtökohtaisesta velvollisuudesta tunnustaa sille lähetetty tuomio ja panna täytäntöön rangaistus, jonka kesto ja luonne vastaavat tuomion antaneessa valtiossa annetussa tuomiossa määrättyjä (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2016, Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, 36 kohta).

- 66 Tästä seuraa, ettei voida hyväksyä Alankomaiden hallituksen esittämää tulkintaa, jonka mukaan puitepäätöksen 2008/909 25 artiklan perusteella täytäntöönpanojäsenvaltion sallittaisiin siinä tapauksessa, että henkilö luovutetaan pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon edellyttämällä palauttamista koskevaa taetta, mukauttaa rangaistusta mainitun puitepäätöksen 8 artiklassa säädettyjen tilanteiden ulkopuolella, koska muussa tapauksessa tämä säännös sekä sen 1 kohdassa vahvistettu tuomion tunnustamisen ja rangaistuksen täytäntöönpanon periaate menettäisivät tehokkaan vaikutuksensa.
- 67 Näin ollen täytäntöönpanojäsenvaltio ei voi pelkästään siitä syystä, että pidätysmääräyksen antanut jäsenvaltio esittää puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdan nojalla antamassaan takeessa sitä koskevan varauman, että ensin mainittu jäsenvaltio voisi mukauttaa toisessa jäsenvaltiossa mahdollisesti annettavaa tuomiota tavalla, joka menisi pidemmälle kuin puitepäätöksen 2008/909 8 artiklassa tarkoitetut tapaukset, kieltäytyä luovuttamasta asianomaista henkilöä.
- 68 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 2008/909 25 artiklaa on tulkittava siten, että kun syytetoimenpiteitä varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle on asetettu puitepäätöksen 2002/584 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty ehto, täytäntöönpanojäsenvaltio voi mukauttaa tämän rangaistuksen kestoja vain puitepäätöksen 2008/909 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjen tiukkojen edellytysten täytyessä, kun kyse on pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa kyseessä olevalle henkilölle määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanosta.

Oikeudenkäyntikulut

- 69 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 5 artiklan 3 alakohtaa, luettuna yhdessä sen 1 artiklan 3 kohdan sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa 27.11.2008 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS 1 artiklan a alakohdan, 3 artiklan 3 ja 4 kohdan ja 25 artiklan kanssa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 26.2.2009 annetulla neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, on tulkittava siten, että kun täytäntöönpanojäsenvaltio asettaa sellaisen henkilön, joka on tämän valtion kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti ja josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimenpiteitä varten, luovuttamisen edellytykseksi sen, että kyseinen henkilö palautetaan kuulemisen jälkeen täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, kyseisen jäsenvaltion on palautettava asianomainen henkilö heti, kun rangaistuksesta annettu ratkaisu on tullut lainvoimaiseksi, elleivät konkreettiset syyt, jotka liittyvät asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen tai hyvään lainkäyttöön, tee kyseisen henkilön läsnäoloa välttämättömäksi pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa siihen saakka, kunnes muut menettelyvaiheet, jotka liittyvät eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena olevaa rikosta koskevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn, on saatettu lopullisesti päätökseen.

- 2) Puitepäätöksen 2008/909, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 25 artiklaa on tulkittava siten, että kun syytetoimenpiteitä varten annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanolle on asetettu puitepäätöksen 2002/584, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 5 artiklan 3 alakohdassa säädetty ehto, täytäntöönpanojäsenvaltio voi mukauttaa tämän rangaistuksen kestoa vain puitepäätöksen 2008/909, sellaisena kuin se on muutettuna puitepäätöksellä 2009/299, 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjen tiukkojen edellytysten täytyessä, kun kyse on pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa kyseessä olevalle henkilölle määrätyn vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanosta.

Allekirjoitukset